

Anders Nils Eira
Moanvegen 3
9360 BARDU

Avslag på søknad om fellingstillatelse på kongeørn i området Liveltskardet, Bardu kommune

Fylkesmannen i Troms viser til søknad, datert 15.5.2017, vår ref. 2017/1409-5, om fellingstillatelse på to kongeørn. Fylkesmannen fatter slikt

– Vedtak –

Fylkesmannen har vurdert søknaden i henhold til naturmangfoldloven § 15 samt § 18 bokstav b og § 77, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 12, jf. §§ 1 og 3. Fylkesmannen avslår søknad om skadefelling av kongeørn i området Liveltskardet, Bardu kommune.

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29 samt rovviltforskriften § 18 tredje ledd. En eventuell klage skal fremsettes for Fylkesmannen i Troms jf. forvaltningsloven § 32.

Grunnlag for avgjørelsen

Politiske føringer og lovverk som ligger til grunn er:

- St. meld. nr. 15 (2003–2004) Rovvilt i norsk natur
- Innst. S. nr. 174 (2003–2004)
- Lov av 29.5.1981 om viltet (viltloven)
- Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)
- Forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013
- Rovviltforliket 2011, representantforslag 163 S (2010–2011) og Stortingets behandling av 17. juni 2011
- Brev fra Miljøverndepartementet av 25.8.2011 om «Videre oppfølging av rovviltforliket 2011»

For informasjon om rammer, målsettinger og organisering i forvaltning av rovvilt, se forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013 kapittel 3.

Søknaden

Andreas Nils Eira og Ramona Eira søker skadefelling på to kongeørn. Søker skriver de har hatt store tap til kongeørn de siste dagene. I tillegg til de kadavrene som er gjenfunnet, mangler det mye kalv, en ser simler som skulle hatt kalv, men kalven er borte. Det gjetes døgnet rundt, men siidaen klarer ikke å holde ørna borte. Ørna sitter i berget og venter, og så snart gjetene er på en annen kant tar den kalv. Per telefon opplyser søker at det er to unge

ørner som er problemet nå. Den ene har lyse runde ringer under vingene, den andre en hvit stripe under vingene.

Fylkesmannens vurdering av søknaden

Av naturmangfoldloven § 15 (forvaltningsprinsipp) går det frem at

Høsting og annet uttak av naturlig viltlevende dyr skal følge av lov eller vedtak med hjemmel i lov.

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- innlandsfisk etter vurdering av myndighetene) sier at

Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...) b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom, (...) Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttak ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d og g, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom, Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak. (...)

Rovviltforskriften § 1(formål) sier at

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Fylkesmannen kan, i akutte saker der det voldes vesentlig skade på bufe eller tamrein, fatte vedtak om skadefelling av kongeørn jf. rovviltforskriften § 12. Av kommentarer til forskriftens enkelte bestemmelser, § 12 går det fram

(...) Fellingstillatelse kan gis for å stoppe en pågående skadesituasjon, men det tillates ikke felling utelukkende for å forhindre fremtidige skader som for de andre artene. Fylkesmannen kan derfor gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer som volder skade. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. (...)

Siden 3.5.2017 er det ni kadaver som SNO har vurdert til usikker, antatt eller dokumentert drept av kongeørn i området Liveltskardet.

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot andre viktige samfunnsinteresser jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. naturmangfoldloven § 8.

Kongeørn er utbredt over hele den nordlige halvkule (NINA rapport 1158), og den totale bestanden antas å være større enn 170 000 individer (BirdLife International 2015). I 2014 anslo Heggøy & Øyen at den norske populasjonen var på 1224–1545 par. Bestanden av kongeørn i Norge antas å utnytte sitt potensiale fullt ut gjennom dagens bestandsutbredelse og antall. Kongeørn ble ved norsk rødliste for arter 2015 vurdert som livskraftig.

I Troms ble det i 2008 estimert at bestanden var på 200–230 hekkende par, hvorav omtrent 50 % hekket på innlandet (NINA rapport 442, Strann 2008). Den norske populasjonen er estimert til 963 (652–1139) hekkende par i perioden 2010–2014 (NINA rapport 1158).

Det er ingen åpning i regelverket for bestandsregulerende felling av kongeørn. Det kan heller ikke gis tillatelse til felling utelukkende for å forhindre fremtidige skader. Kongeørn forårsaker størst tap for reindriften i kalvingstiden, da er det ofte svært vanskelig å forebygge skader. Felling i denne tiden på året er problematisk da det er hekketid for kongeørn. I følge kommentarer til rovviltforskriften § 12, skal en eventuell iverksetting av felling følge bestemmelsene om ordinær jaktutøvelse fastsatt i medhold av viltloven. Yngletidsfredningen skal vektlegges, og voksne individer som kan ha avhengig avkom bør unntas fra en evt. fellingstillatelse.

Beskrivelsen som siidaen har av de to ørnene, passer til ungfugldrakt. Dette er ingen garanti for at ikke ørnene er hekkende.

I en eventuell fellingstillatelse hadde vi måttet presisere at kvalifisert fellingspersonell skulle utføre oppdraget, og at disse først måtte observere, for å finne ut hvilke ørn/er som er skadevolder, og så, dersom det er en eller to slike, forsøke å ta ut riktig individ. Vår erfaring fra tidligere skadefellingstillatelser tilsier at både det å identifisere problemindivider og eventuelt ta ut disse, er svært utfordrende. Skadefellingsledere ved tidligere oppdrag har rapportert at det er vanskelig å få skuddmulighet på kongeørn, om en ikke starter skadefelling allerede i forkant av skaden, eventuelt når de første simlene kalver, og tapene begynner. Før vesentlig skade er dokumentert, er det ikke hjemmel etter rovviltforskriften § 12 til å gi skadefellingstillatelse.

Fylkesmannen vurderer at det er liten muligheten for å lykkes med skadefelling i denne saken, med de vilkår som måtte settes.

Fylkesmannen har i vurderingen lagt vekt på hensyn til næringsutøvelse og til reinsdyrenes velferd. Når vi likevel avslår søknaden, er det fordi vi vurderer at fellingsforsøk på riktig individ, lite trolig vil lykkes, samt at vi vurderer at om en skulle lykkes, vil det i liten eller ingen grad redusere tap av kalv til kongeørn. Vi mener økt tilsyn, i større grad enn skadefelling, vil være tapsreduserende, og har derfor gitt tilskudd til ekstra tilsyn for å forebygge tap.

Konklusjon

Fylkesmannen mener kongeørnbestanden både lokalt og regionalt er stor nok til at skadefelling ikke vil være en trussel for bestanden. Fylkesmannen konstaterer at vi ikke har tilgjengelige virkemidler som, innenfor den todelte målsettingen om beitedyr og rovvilt, effektivt hindrer tap av rein til kongeørn. Med hjemmel i rovviltforskriften § 12 kan Fylkesmannen fatte fellingsvedtak gjennom enkeltvedtak i akutte saker der det volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer som volder skade.

Vi tror ikke det dreier seg om et særlig problemindivid av kongeørn, men heller at kongeørner i kalvingsområder tar reinkalv. Fylkesmannen vurderer da muligheten for å identifisere og gjøre uttak av riktig individ som liten, vi vurderer videre at den tapsreduserende effekten av et eventuelt uttak vil være marginal. Fylkesmannen mener økt tilsyn, i større grad enn skadefelling, vil være tapsreduserende. Fylkesmannen avslår søknad om skadefelling av kongeørn.

Med hilsen

Evy Jørgensen
miljøverndirektør

Heidi- Marie Gabler
fagansvarlig

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevne signaturer